

Моля, имайте предвид, че оригиналната езикова версия на тази страница е била наскоро променена. Езиковата версия, която търсите, в момента се подготвя от нашите преводачи.

Моля, имайте предвид, че версиите на следните езици вече са преведени.

Swipe to change

Събиране на доказателства

Италия

1 Тежест на доказване

1.1 Какви са правилата във връзка с тежестта на доказване?

Принципите, които се прилагат по отношение на тежестта на доказване, са залегнали в член 2697 от Гражданския кодекс (ГК), където е предвидено следното: „Лицето, което желае да предяви свое право по съдебен ред, трябва да докаже фактите, на които основава претенцията си. Лицето, което се позовава на неистинността на тези факти или на това, че въпросното право е изменено или погасено, трябва да докаже фактите, на които основава възражението си“.

Следователно съгласно тези принципи ищецът е длъжен да докаже фактите, на които се основава неговата претенция, т.е. фактите, които поражда претендираните от него правни последици. Ответникът от своя страна трябва да докаже, че фактите, на които ищецът основава претенцията си, са неистински или че правото, което е предмет на иска, е погасено или изменено, поради което искът на ищеца е неоснователен. Ако ищецът не успее да докаже фактите, които обосновават иска му, исковата молба се отхвърля, независимо от това дали ответникът е изтъкнал възражения в своя защита и дали ги е доказал.

Съгласно разпоредбата на член 2698 от ГК всяко споразумение, което има за цел прехвърляне или изменение на тежестта на доказване по отношение на неотменимо право или значително затруднява упражняването на правата на една от страните, е нищожно.

Предоставянето на недостатъчни доказателства утежнява положението на съответната страна (ищеца или ответника), която трябва да докаже съответните факти или възражения, тъй като се приема, че предоставянето на недостатъчни доказателства е равносилно на липсата на доказателства.

1.2 Съществуват ли правила, които освобождават някои факти от необходимостта да бъдат доказвани? В кои случаи? Възможно ли е да се обори определена правна презумпция чрез представяне на доказателства?

Принципът на тежестта на доказване не се прилага към следните случаи:

когато съществува презумпция, т.е. когато законът определя доказателствената стойност на определени факти или допуска съдът да направи заключение за наличието на неизвестен факт въз основа на установен факт (член 2727 от ГК).

Презумпциите се делят на:

законови презумпции, т.е. презумпции, които са установени от закона и които могат да бъдат два вида: оборими (*iuris tantum*), което означава, че тези презумпции могат да бъдат опровергнати въз основа на доказателства, които им противоречат, и необорими (*iuris et de iure*), т.е. презумпции, които не могат да бъдат опровергнати посредством предоставяне на противоречащи им доказателства пред съда;

обикновени презумпции, които съдът трябва да анализира, основавайки се на своята преценка, като приема само сериозни, точни и съвпадащи презумпции; не се допуска прилагане на обикновени презумпции по отношение на факти, които законът не допуска да бъдат доказвани въз основа на свидетелски показания (член 2729 от ГК);

общоизвестни факти (*fatti notori*), т.е. факти, които са всеобщо известни по времето и на мястото на постановяване на съдебното решение, и следователно не подлежат на съмнение (член 115 от Гражданския процесуален кодекс – ГПК);

неоспорени или признати факти, т.е. факти, които се твърдят и от двете страни или са признати (включително мълчаливо) от страната, която може да има интерес да ги оспори (член 115, алинея 1 от ГПК).

1.3 До каква степен съдът трябва да е убеден в даден факт, за да го използва за обосноваване на решението си?

Решението на съда да приеме дадена претенция или възражения срещу нея трябва да се основава само върху факти, които са напълно доказани, пряко или въз основа на презумпция.

Решението на съда не може да се основава на недоказани факти, дори когато тези факти са възможни или много вероятни (член 115, алинея 1 от ГПК).

2 Събиране на доказателства

2.1 За събирането на доказателства винаги ли е необходимо искане от страна по делото или в някои случаи съдията може да събере доказателства по собствена инициатива?

В италианската правна система при събирането на доказателства се прилага диспозитивното начало, предвидено в член 115, алинея 1 от ГПК, съгласно което „с изключение на предвидените в закона случаи“ съдът основава решението си върху представените от страните доказателства. Съществуват обаче изключения от това правило, които са предвидени в следните разпоредби на Гражданския процесуален кодекс:

член 117 допуска неформален разпит на страните;

член 118 допуска назначаване на освидетелстване на лица и оглед на вещи;

членове 61 и 191 дават на съда възможност да възложи извършването на експертиза;

член 257 позволява на съда да призове служебно свидетел, който е посочен от друг свидетел по делото;

член 281 *ter* допуска общият съд (*tribunale*), заседаващ в състав от един съдия, да разпорежи служебно събирането на свидетелски показания, когато в изложението от страните на фактите по делото се споменават лица, които вероятно са запознати с действителните обстоятелства.

В областта на трудовите спорове диспозитивното начало е заменено със система, характеризираща се с елементи на служебно начало, по-конкретно в следните разпоредби:

член 420, където е предвидено, че съдът може да разпитва свободно страните в съдебното заседание за изслушване на устните състезания; член 421, където е предвидено, че съдът може по всяко време и по свой почин да разпорежи допускане на всякакъв вид доказателства, дори такива, които са извън кръга на допустимите съгласно Гражданския кодекс доказателства.

В рамките на бракоразводните производства се предвижда служебно събиране на доказателства от разследващия съдия, но само с цел установяване на доходите и стандарта на живот.

2.2 Какво следва, след като събирането на доказателства по искане на страна по делото бъде допуснато?

Когато едната страна поиска събиране на доказателства, другата страна може да поиска събиране на насрещни доказателства. Съдът уважава и двете искания, ако има основания да приеме, че посочените от страните факти имат отношение към предмета на делото.

Ако съдът допусне доказателствата, след това той ги събира.

След събирането на доказателствата по делото съдът обявява делото за решаване.

2.3 В кои случаи съдът може да отхвърли искане на страна по делото за събиране на доказателства?

Съдът отхвърля искане за събиране на доказателства, когато доказателствата, предмет на искането, не са релевантни или са недопустими по закон (напр. опит продажбата на недвижим имот да се докаже със свидетелски показания), или когато фактите, за които се отнася искането, нямат отношение към делото (напр. свидетелски показания относно факт, който няма отношение към предмета на спора).

2.4 Какви са различните видове доказателствени средства?

Италианското законодателство разграничава писмени и неписмени доказателства.

Писмените доказателства включват:

публични документи (член 2699 и сл. от ГК);

частни документи (член 2702 и сл. от ГК);

телеграми (член 2705 и сл. от ГК);

документи и регистри за разходи на домакинствата (член 2707 от ГК);

счетоводни документи на предприятия (член 2709 от ГК);

механически възпроизведени копия (член 2712 от ГК);

копия на документи и записи (член 2714 и сл. от ГК).

Неписмените доказателства включват:

свидетелски показания (член 2721 и сл. от ГК);

признание (член 2730 и сл. от ГК);

клетвена декларация (член 2736 и сл. от ГК);

оглед и освидетелстване (член 258 и сл. от ГПК).

Съществува също така експертизата, която съдът възлага, за да получи технически знания, с каквито не разполага.

2.5 Какви са начините за снемане на свидетелски показания и различават ли се те от средствата, използвани за снемане на експертни заключения? Какви са правилата във връзка с представянето на писмени доказателства и експертни заключения/становища на вещи лица?

Свидетелските показания се допускат със заповед на разследващия съдия (член 245 от ГПК), с която свидетелят се задължава да се яви, за да даде показания, и се указва, че неявяването ще бъде санкционирано с принудителни мерки и глоба.

Съдът определя мястото, времето и начина на събиране на доказателствата. По искане на заинтересованата страна съдебен изпълнител връчва призовката на свидетеля. Свидетелят прочита обещание да каже истината, след което бива разпитан от съдията (страните нямат право да разпитват пряко свидетелите).

По силата на въведени неотдавна разпоредби съдът вече разполага с възможност да снема, със съгласието на страните, писмени свидетелски показания (член 257 bis от ГПК).

Що се отнася до експертизата, съдът назначава вещите лица, определя задачата на експертизата и ги призовава да се явят пред съда, където полагат клетва да кажат истината. Обикновено вещите лица изготвят писмено заключение, но успоредно с това съдът може да им разпорежи да се явят в съдебното заседание, за да бъдат разпитани (член 195 от ГПК).

Писмените показания стават част от производството, след като бъдат приложени към досието на съответната страна по време на нейното първо явяване пред съда или по-късно, но при спазване на предвидените в закона срокове.

2.6 Има ли доказателствени средства, които се ползват с по-голяма доказателствена сила от други?

Италианската правна система отдава най-голяма тежест на публичните документи и необоримите презумпции.

Публичните документи (членове 2699 и сл. от ГК) са документи, които са изготвени при спазване на съответните формални изисквания от нотариус или друго длъжностно лице, което е оправомощено да удостовери публичния характер на документите на мястото, където са изготвени. Освен ако се докаже, че са неистински, публичните документи напълно удостоверяват истинността на материализираните в тях факти, което означава, че те имат абсолютна и безусловна доказателствена стойност.

Необоримите презумпции (член 2727 от ГК) имат още по-голяма доказателствена сила, тъй като не се допускат никакви доказателства, които ги опровергават.

2.7 За доказването на определени факти, задължително ли е използването на определени доказателствени средства?

Законът повелява определени факти да се доказват само с определени видове доказателствени средства, като в някои случаи се допускат само публични документи, а в други се допускат само писмени документи (които могат да са публични или частни).

2.8 По закон свидетелите длъжни ли са да дадат показания?

Свидетелите са длъжни да свидетелстват, освен ако в закон е предвидено друго. Такива изключения са предвидени в съответни нормативни разпоредби: неспособност да се свидетелства, наложена забрана за свидетелстване на определени лица и възможност свидетели да откажат да свидетелстват. Задължението на свидетелите да свидетелстват произтича непряко от правомощието на съда, предоставено по силата на член 255 от ГПК, да разпорежи принудителното довеждане на свидетел, който не се е явил в съдебното заседание, и да го санкционира с глоба.

2.9 В кои случаи те могат да откажат да свидетелстват?

В предвидените в Наказателно-процесуалния кодекс случаи, към които Гражданският процесуален кодекс препраща, определени категории лица могат да откажат да свидетелстват, а това са именно лицата, обвързани със задължение за опазване на професионална, служебна или държавна тайна.

2.10 Може ли лице, което откаже да свидетелства, да бъде санкционирано или принудено да даде показания?

Съгласно член 256 от ГПК свидетел, който се е явил пред съда, но откаже да свидетелства без основателни причини, или по отношение на който са налице основателни съмнения, че дава неверни показания или затаява информация, се предава от разследващия съдия на прокуратурата посредством изпращане на копие от протокола от съдебното заседание.

2.11 Има ли категории лица, от които не може да бъдат снети показания?

Лица, които са лично заинтересовани от фактите по делото, не могат да свидетелстват, тъй като техният интерес може да бъде основание за встъпването им като страни по делото (член 246 от ГПК).

Снемане на свидетелски показания от деца до 14-годишна възраст се допуска само ако техните показания са необходими с оглед на особени обстоятелства (член 248 от ГПК).

2.12 Каква е ролята на съдията и страните при разпита на свидетел? При какви обстоятелства свидетел може да бъде разпитан чрез използването на видеоконферентна връзка или други технически средства?

Съдията разпитва свидетеля, като му задава преки въпроси относно фактите, които са приети като релевантни по делото, както и въпроси относно същите факти, които са поискани от адвокатите на страните по време на разпита.

Макар че разпитът на свидетел посредством видеоконферентна връзка не е изрично предвиден в Гражданския процесуален кодекс, този начин на събиране на доказателства не е изключен. В член 202 от ГПК е предвидено, че когато съдът разпорежда събирането на доказателства, той „определя времето, мястото и начина на събиране на доказателствата“, което позволява на съда да разпорежи снемане на свидетелски показания посредством видеоконферентна връзка.

Освен това в член 261 от ГПК е предвидено, че съдът може да разпорежи видеозаснемане с помощта на механични средства, инструменти или процедури.

Възможността за използване на видеоконферентна връзка е изрично предвидена в Наказателно-процесуалния кодекс (напр. в член 205 *ter* от НПК).

3 Преценка на доказателствата

3.1 Набавянето на доказателства по незаконосъобразен начин от страна по делото ограничава ли съда да ги вземе предвид при постановяването на решение?

Съдът не взема предвид доказателствата, събирането на които не е поискано от страните и не е допуснато от него по установения ред.

3.2 Показанията на страна по делото смятат ли се за доказателство?

Собствените показания не се смятат за доказателство във полза на лицето, което ги дава. Възможно е обаче те да бъдат приети като доказателство срещу него, ако представляват признание, направено по време на разпит в рамките на процеса.

Последна актуализация: 22/01/2018

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответното звено за контакт към Европейската съдебна мрежа. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Нито ЕСМ, нито Европейската комисия поемат каквато и да е отговорност по отношение на информацията или данните, които се съдържат или са споменати в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.